

KOIVUKYLÄN
ASUKASTILA 7

Opettaminen harrastuksena palkitsee

Entinen kriminologian opettaja Arja Saunamäki on jo viiden vuoden ajan eläkkeelle jäämisensä jälkeen jatkanut opettamista, mutta harrastuksena.

Hän on opettanut suomea vapaaehtoisena ensin vastaanottokeskuksessa ja nyt neljän vuoden ajan Luetaan yhdessä -toiminnassa Vantaan Koivukylässä.

Arja Saunamäen luotsaama Luetaan yhdessä -ryhmä toimii Vantaan Koivukylän entisen kirjaston tiloissa.

Osan suomen kielen oppilais- taan **Arja Saunamäki** on tuntenut jo pitkään, ja vastaanottokeskuksen ajoiltaan hän tapaa ajoittain vieläkin yhtä afganioppilasta. Muutamat pitkäaikaisista opettaja-oppilasuhteista katkesivat korona-aikaan.

– Pidän opettamisesta, siksi tätä teen. Se vain on se minun juttuni, se kiinnostaa. Kun huomaa, että oppilas oppii suomea ja pääsee kiinni työelämään tai jatko-opintoihin, se on todella palkitsevaa, Arja Saunamäki sanoo.

TÄLLÄ HETKELLÄ hän on ryhmävas- taavana opettajana Vantaan Koivuky- lässä, jossa on oppilaina maahanmuut- tajamiehiä ja -naisia monesta eri maas- ta. Opettajataustaisia Koivukylässä opettavista vapaaehtoisista on neljä kymmenestä. Opettajia on Arja Sauna- mäen mukaan ollut helppo saada, mutta uusia tarvitaan aina, kun joku jää toiminnasta pois.

– Mutta todella pitkäaikaista ja si- toutunutta väkeä meillä on, tässä va- paaehtoistyössä viihdytään pitkään.

Lähiopetus Koivukylässä maanan- taisin ei ole edes ainoa Arja Sauna- mäen opetusharrastus, hän on lisäksi mukana etänä pidettävässä kielikah- vilatoiminnassa. Lisäksi hän osallistuu SPR:n läksyhelppi-toimintaan, jossa vapaaehtoiset menevät kouluihin tu- kemaan ala-asteikäisiä läksyjen teossa. Läksyhelppi on tosin toistaiseksi vielä ollut koronatauolla.

– Minusta sekin on tärkeää, että oma ammattitaito pysyy yllä. Pääsin esimerkiksi verkoston Erasmus-hank- keen kautta tutustumaan Norjaan maahanmuuttajien koulutukseen. Se oli todella hyvä kokemus, josta sain

Ali Jamal Hamza ja Eija Merikoski-Järvinen kävivät läpi Hamzan historian läksyä, joka käsitteli kylmän sodan aikakautta. Vaikeita sanoja ja monimutkaisia käsitteitä oli paljon.

Fitore Kuqi keskusteli Arja Saunamäen kanssa muun muassa kosovolaisista ja suomalaisista perheistä. Kuvakorttien aiheita riitti eläimistä tavaroihin ja ruokalajeihin.

paljon hyviä eväitä tähän työhön, Arja Saunamäki sanoo.

Maahanmuuttajat oppivat vapaaehtoisilta kielen lisäksi myös kulttuuria. Esimerkiksi vastaanottokeskuksista tehtiin paljon yhteisiä retkiä, muun muassa sieni- ja saunaretkiä.

– Oppiminen tapahtuu luokkahuoneen lisäksi paljolti muissa yhteyksissä ja arjen tilanteissa vertaisryhmän kanssa.

LOKAKUISENA MAANANTAINA Koivukylässä oli oma opettaja jokaiselle oppilaalle, kuten useimmiten muulloinkin.

– Tämä paikka on tosi hyvä, kertoo Irakista muuttanut **Ali Jamal Hamza**. Hän on ollut Suomessa kuusi vuotta ja opiskelee nyt peruskoulun oppimäärää etäopetuksessa.

Etäopetus on hänen mukaansa ollut vaikeaa, koska niin moni puhuu koulun etäsovelluksessa yhtä aikaa, ettei oikein mistään ole saanut selvää. Koivukylän Luetaan yhdessä -toiminnasta on suuri apu opiskeltavan materiaalin ja sanojen ymmärtämisessä. Hän kertoo myös, että elämä yksinhuoltajana on nyt muutenkin hyvää. Kahdeksan kuukauden odotusaika lapsen saamisessa Suomeen tuntui ensin pahalta.

Lokakuussa hän opiskeli **Eija Merikoski-Järvisen** kanssa historiaa, jossa riitti vaikeita termejä. Yhdessä he pohtivat muun muassa, mitä tarkoittaa vaikutusvalta, vastakkainasettelu ja puolueettomuus ja mitä kylmä sota merkitsi Suomelle.

PIENEN LAPSENSA kanssa mukana oli myös kosovolainen **Fitore Kuqi**. Arja Saunamäki keskusteli hänen kanssaan ensin muun muassa kosovolaisista perhemalleista ja kävi sitten läpi suomen sanoja kuvakorttien avulla. Kuvakortit olivat sopiva oppimistilanne juuri sillä kerralla, sillä kesti aikansa, ennen kuin Kuqin lapsi rauhoittui lepäämään ja äiti pääsi keskittymään kielen opiskeluun.

Kortteja riitti neliapilasta karjalanpiirakkaan ja pakettiautoon.

– On tosi hyvä, että täällä on yksi opettaja ja yksi oppilas. Edellisistä kursseista ei ole ollut näin paljon hyötyä, Fitore Kuqi sanoo.

Luetaan yhdessä -toimintaa lähes koko maassa

Vuonna 2008 joukko eläkkeelle jääneitä vantaalaisopettajia havahtui siihen, että paikkakunnalla oli paljon maahanmuuttajanaisia, jotka tarvitsivat suomen kieltä ja hyötyisivät kielen opetuksesta. Aktiiviset naiset lähtivät itse kiertämään ovelta ovelle ja kertomaan, että he järjestävät vapaaehtoista kielen opetusta.

Vapaaehtoisten opettajien yhdestä ryhmästä liikkeelle lähtenyt suomen kielen opetus on nyt jo kasvanut noin 2 800 opiskelijan, noin 80 vuosittaisen opetusryhmän ja yli 520 vapaaehtoisen verkostoksi, jolla on ryhmiä lähes joka puolella maata.

– Nykyisin Luetaan yhdessä -verkosto ja kolmihenkinen toimistomme toimii Suomen Akateemisten Naisten Liiton sateenvarjon alla. Jo useamman vuoden ajan olemme saaneet STEA:n pysyvää rahoitusta, mikä mahdollistaa työn tässä laajuudessa. Vapaaehtoisvoimin suomea opettavista toimijoista olemme selkeästi suurin, Luetaan yhdessä -verkoston vs. toiminnanjohtaja **Sanna Laukkanen** kertoo.

YLI 500 VAPAAEHTOISESTA osa on itsekin Akateemisten naisten liiton jäseniä, mutta jäsenyys ei ole osallistumisen edellytys.

Pääsääntöisesti Luetaan yhdessä -ryhmät toimivat kerran viikossa parin tunnin ajan kerrallaan. Vapaaehtoisia kielen opettajia on aina useampia jokaisessa ryhmässä, ettei työ käy liian raskaaksi kenellekään ja että opetuksesta tulee yksilöllisempää.

– Ryhmillä on kaksi tavoitetta. Suomen kielen oppiminen on avain yhteiskunnalliseen osallistumiseen, mutta tärkeää on myös ryhmän keskinäinen sosiaalinen yhteenkuuluvuus. On merkityksellistä, että maahanmuuttajat, usein naiset, saavat tuntea kuuluvansa johonkin joukkoon, Sanna Laukkanen sanoo.

Opiskelijoiden joukko on hyvin moninainen. Kaikki ovat Suomeen muuttaneita aikuisia, monet kotiäitejä, joilla on pieniä lapsia. Iso osa ryhmistä kokoontuukin niin, että lapset voivat olla menossa mukana. Mukana on myös esimerkiksi senioreita, jotka ovat jääneet virallisten koto- eli kotoutumiskoulutusten ulkopuolelle.

– Toimintamme on kielikerhotyyppistä, eli kukaan ei tipahda kärryiltä, vaikka joka kerran ei pääsisi paikalle. Toi-

minta on opiskelijoille ilmaista ja vapaaehtoisemme tekevät työtä korvauksetta. Verkosto tarjoaa erilaisten oppi- ja opetusmateriaalien lisäksi konseptin, resurssit ja tuen toimintaan. Vapaaehtoisille suunnattuja koulutuksia on paljon.

TILAT PUOLESTAAN tarjoaa jokin yhteistyökumppani. Ryhmiä toimii eri järjestöjen tiloissa, kuntien asukastiloissa, nuorisotiloissa ja kirjastoissa, joissakin oppilaitoksissa ja myös parissa vankilassa.

Sanna Laukkanen mukaan verkosto tekee omat tuntisuunnitelmasa, joita päivitetään kaksi kertaa vuodessa, mutta mistään sitovista opetussuunnitelmista ei vapaaehtoistoiminnassa ole kyse.

Korona-aika toi toimintaan katkon, mutta myös Luetaan yhdessä -verkosto polkaisi etäopetusta käyntiin ja osa myös jatkoi toimintaa yksilötyökentelynä oppilaan kanssa.

Vapaaehtoisten taustat ovat nekin kirjavat.

– Erilaiset ammatilliset taustat tuovat ryhmiin erilaisia vahvuuksia. Hyvin paljon meillä on entisiä opettajia, ja lähes kaikki ovat eläkkeellä, sillä suurin osa toiminnasta tapahtuu päiväaikaan. Valtaosa on naisia, sillä aivan alun perin toiminta oli suunnattu vain naisille. Nykyisin on paljon sekaryhmiä, joten olisi hienoa saada mukaan toimintaan myös lisää miehiä, Sanna Laukkanen sanoo.

HÄNEN MUKAANSA opettajataustasta on valtava hyöty.

– Opiskelijat ovat hyvin eri tasoilla oppimisessaan, ja tilanteet elävät ryhmissä kaiken aikaa. Toivotan hyvin lämpimästi kaikki opettajataustaiset tervetulleiksi mukaan toimintaamme. Ilman vapaaehtoisia Luetaan yhdessä -toimintaa ei ole.

Joka vuosi Luetaan yhdessä -verkostoon perustetaan noin viisi uutta ryhmää.

– Toivomme että toimintamme laajenee jatkossakin ja varsinkin niille paikkakunnille, joissa sitä ei vielä ole lainkaan. Rekrytoimme jatkuvasti vapaaehtoisia sekä olemassa oleviin ryhmiin ja etäryhmiin että perusteilla oleviin uusiin ryhmiin, Sanna Laukkanen sanoo.

Teksti ja kuvat: **Airi Vuolle**
Lisätietoja: www.luetaanyhdessa.fi